

PREDMET ISTRAŽIVANJA

U radu se polazi od činjenice da koncept intelektualnog kapitala (IK), identifikovanja i mjerenja strateških resursa omogućava preduzeću da u okviru svog konteksta shvati specifične karakteristike svojih različitih neopipljivih resursa i njihovo ponašanje u procesu stvaranja vrijednosti. Osim toga mjerenje IK menadžmentu daje važne informacije, na osnovu kojih može da procjeni uspješnost aktuelne strategije i njene primjene. Ono omogućava preduzeću da kontinuirano prati stanje i razvoj resursa svog IK, što mu u datom trenutku omogućava da pravovremeno reaguje i preduzme neophodne korektivne aktivnosti radi sprovođenja zacrtane strategije. Drugim rječima mjerenje IK treba da omogući menadžmentu da procjeni put koji vodi postizanju strateških ciljeva i da mu na tom putu pruži informacije o efektima sprovedenih strateških aktivnosti.

Jedan od motiva mjerenja IK je i javno objavljivanje izvještaja o njegovim performansama leži u potrebi za objašnjenjem sve veće razlike između tržišne i knjigovodstvene vrijednosti preduzeća. Preduzeća čiju imovinu većinom čine neopipljiva sredstva suočavaju se s težim pristupom sredstvima finansiranja zato što za banke opipljiva imovina predstavlja sigurnost (mogući kolateral). Takođe, nemogućnost pristupa informacijama o neopipljivim sredstvima i njihovoj vrijednosti može prouzrokovati potcjenjivanje vrijednosti preduzeća s bogatim portfoliom neopipljivih resursa. Zato, a radi stvaranja realnije percepcije o svojoj stvarnoj vrijednosti, ova preduzeća pokazuju značajno interesovanje za objavljivanje informacija o svom IK. Rezultati istraživanja takođe pokazuju da je jedan od motiva preduzeća da mjeri svoj IK i mogućnost obezbjeđenja stabilne i realne cijene njegovih akcija, a samim tim i povoljnije cijene kapitala.

CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja je da ukaže na neophodnost mjerenja IK preduzeća prije svega zbog razvijanja sposobnosti prepoznavanja sopstvenih skrivenih sredstava i njihovog strateškog razvoja usmjerenog na postizanje organizacionih ciljeva. Mjerenje IK predstavlja instrument identifikacije i mapiranja neopipljivih sredstava i prikazivanja odnosa koji vladaju između komponenata IK i matrica tokova neopipljivih sredstava. Menadžment, zahvaljujući informacijama koje dobija mjerenjem IK, može da procjeni efektivnost i efikasnost strateških

resursa zasnovanih na znanju, da konstantno prati njihovu vrijednost i da ih razvija u željenom pravcu. Na taj način mjerenje IK pomaže menadžerima da upravljaju neopipljivim resursima svog preduzeća, što vodi boljim odlukama.

Svrha mjerenja intelektualnog kapitala je otkrivanje faktora koji generišu vrijednost, a koji nisu obuhvaćeni tradicionalnim mjernim sistemima. Stvaranje vrijednosti odnosi se na procese i veze između onoga što se dešava u jednom dijelu organizacije, a rezultira u drugom dijelu organizacije. Svaki indikator treba da doprinosi otkrivanju skrivenih procesa koji stvaraju vrijednost.

Preduzeće treba da utvrdi da li posjeduje potrebne kompetencije i vještine i, ako posjeduje i jedno i drugo, u kojoj ih razmjeri posjeduje. Takođe, preduzeće treba da identifikuje najvažnije procese stvaranja vrijednosti i da ih klasifikuje u odnosu na njihov značaj. Kada zaposleni znaju šta je važno, šta se od njih očekuje i kakva je njihova uloga, oni mogu sagledati svoj doprinos i načine na koje mogu doprinjeti poboljšanju performansi preduzeća.

HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Glavna hipoteza:

Poenta mjerenja intelektualnog kapitala je da se pomoću indikatora otkriju ključni neopipljivi faktori uspjeha preduzeća, odnosno ključni neopipljivi resursi i procesi koji stvaraju vrijednost i uvećavaju intelektualni kapital, kao i načini na koje je moguće znatno efikasnije upravljati tim procesima.

Pomoćne hipoteze:

- Preduzeća, u čijem portfoliju sredstava dominiraju neopipljiva sredstva, na tržištu kapitala suočavaju se sa većim troškovima kapitala od preduzeća koja posjeduju veći nivo opipljivih sredstava.

- Sadržaj intelektualnog kapitala i način na koji se on transformiše u dodatnu vrijednost specifični su za svako preduzeće.

- Intelektualni kapital se mjenja prilikom svake upotrebe znanja, kao i u procesu učenja.

- Strukturalni kapital kao kritična spona omogućava da intelektualni kapital bude izmjeren i razvijen.